

Bivdu

Att:

c/o Inge Arne Eriksen Rødsvingelveien 35
9516 ALTA

Høring - Forslag til regulering av fangst av kongekrabbe i 2025

Her følger høringsnotat til regulering av fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område øst for 26°Ø mv. i 2025.

Høringsnotatet er også lagt ut på vår hjemmeside www.fiskeridir.no

Vi gjør oppmerksom på at kvoterådet ikke foreligger før november, og at det tar sikte på at Nærings- og fiskeridepartementet vil fastsette totalkvoten i løpet av november.

Vi ber om at eventuelle merknader til forslagenes sendes Fiskeridirektoratet innen 4. november d.å.

1. Innledning

Fiskeridirektoratet har fått i oppdrag av Nærings- og fiskeridepartementet (NFD) å utarbeide et høringsnotat om regulering av fangst av kongekrabbe i og utenfor kvoteregulert område i 2025. Høringsnotatet baserer seg blant annet på Stortingsmelding nr. (Meld. St.) 17 (2014-2015) «Evaluering av forvaltningen av kongekrabbe», samt innspill kommet frem i det åpne dialogmøtet 29. august 2024.

Kommersiell fangst av kongekrabbe har vært deltaker- og kvoteregulert siden 2002. Hjemmel for reguleringen er gitt i lov 6. juni 2008 nr. 37 om forvaltning av viltlevande marine ressursar (havressurslova) og lov 26. mars 1999 om retten til å delta i fiske og fangst (deltakerloven).

Høringsnotatet oppsummerer fangsten i 2023 og fangst og reguleringer i 2024. Videre diskuteres forslag til reguleringer for 2025. Havforskningsinstituttet (HI) gjennomfører årets tokt i september, og kvoterådet foreligger vanligvis ikke før i slutten av oktober. Det forventes at NFD kan fastsette kvote for reguleringsåret 2025 i løpet av november. Dette høringsnotatet inneholder således ikke totalkvote eller forslag til fartøykvoter.

Et utkast til høringsnotat har vært forelagt Sametinget, som et ledd i konsultasjonsavtalen mellom Sametinget og statlige myndigheter.

2. Fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område i 2023

Fangst av kongekrabbe i 2023 ble regulert innenfor følgende kvoter:

- 2 137 tonn hannkrabber
- 120 tonn hunnkrabber
- 238 tonn skadede hannkrabber

Innenfor totalkvoten på hannkrabber ble det avsatt 1 tonn til fritidsfiske, 4 tonn til forskningsformål, 13 tonn til turistfiske og reiselivsbedrifter. Det har i tillegg vært avsatt 100 tonn til bifangst, og 15 tonn til ungdomsfangstordning, i tillegg til 5 tonn til undervisningskvoter.

Kvoten i 2022 ble overfisket med 103 tonn hannkrabber, som ble trukket fra totalkvoten i 2023 i henhold til kvotefleksibilitetsordningen. Disponibel kvote i 2023 utgjorde dermed 1 896 tonn hannkrabber for fartøy som deltar i den kvoteregulerte fangsten.

Fartøyene fikk tildelt kvote etter en kvotestige der kvotefaktor 1 utgjorde 2,3 tonn kongekrabbe. Ved årets slutt var det 979 deltakeradganger, fordelt på 887,05 kvotefaktorer. Av disse var 841 fartøy tildelt hel kvote. Tabell 1 viser at kvotene ble godt utnyttet i 2023. Det legges til grunn at avsetningene til turistfiskebedrifter, fritidsfiske og forskning ble fullt utnyttet.

Tabell 1 Fangst, kvoter og restkvoter av kongekrabbe i kvoteregulert område i 2022

	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Restkvote (tonn)	Restkvote (prosent)
Direktefiske hann	1 896*	1 956	-60	-3 %
Direktefiske skadd hann	238	274	-36	-15 %
Bifangst	100	64	36	36 %
Undervisning	5	0	5	100 %
Forskning	4	4	0	
Fritidsfangst	1	1	0	
Turistfangst	13	13	0	
Ungdomsfiske	15	11	4	25%
Totalt hannkrabber	2 272*	2 323	-51	- 6 %
Hunnkrabber	120	115	5	-2 %

Kilde: Data fra Landings- og sluttседdelregisteret per 21. august 2024. Det legges til grunn at hele avsetningen til forskningskvote, fritidsfangst og turistfangst utnytttes.

*Eksklusive 103 tonn kongekrabbe som er trukket fra på grunn av overutnyttelse i 2022 i henhold til kvotefleksibilitetsordningen.

3. Fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område i 2024

3.1 Deltakerregulering

Vilkårene for å delta i fangst av kongekrabbe i 2024 fremgår av forskrift 21. desember 2023 om adgang til å delta i kystfiskefartøygruppens fiske for 2024 (deltakerforskriften) kapittel XIV.

Per 21. september i år er det 1 003 fartøy som har adgang til å delta, og summen av kvotefaktorer utgjør 927,3. Tabell 2 viser fordelingen mellom deltakeradganger fordelt på åpen og lukket gruppe i 2024.

Tabell 2 Antall gyldige deltakeradganger og antall kvotefaktorer i fangst av kongekrabbe i 2024

Kvotefaktor	Deltakeradganger lukket gruppe	Deltakeradganger åpen gruppe	Deltakeradganger totalt	Kvotefaktorer totalt
0,1	3	25	28	2,8
0,25	1	9	10	2,5
0,5	2	84	86	43,0
1	73	806	879	879,0
Totalt	79	733	1 003	927,3

Kilde: Konesjons- og deltakerregisteret i Fiskeridirektoratet per 21. august 2024.

3.2 Regulering av fangst i 2024

Fangst av kongekrabbe i kvoteregulert område i 2023 har vært regulert innenfor følgende kvoter (se også tabell 4):

- 821 tonn hannkrabber
- 60 tonn hunnkrabber
- 145 tonn skadede hannkrabber

Innenfor totalkvoten på hannkrabber har 5 tonn hannkrabbe vært avsatt til forskningsfangst, 1 tonn hannkrabbe til fritidsfangst, 10 tonn hannkrabber til turistfangst og reiselivsbedrifter, 70 tonn til bifangst og 10 tonn til ungdomsfangstordningen.

Totalkvoten ble beregnet overfisket med 51 tonn i 2023, noe som er belastet kvoten i 2024. Disponibel kvote i 2023 utgjør dermed 669 tonn hannkrabber for fartøy som deltar i den kvoteregulerte fangsten. Reguleringsåret startet 1. januar 2024 og følger kalenderåret.

Fra 2016 har størrelsen på kvoten blitt fastsatt på grunnlag av eiers sluttseddelførte omsetning av andre arter enn kongekrabbe foregående år. Kravet til omsetning for å få tildelt kvotefaktor 1 økte fra 100 000 kr til 200 000 kr fra 1. januar 2019 og har siden vært uendret. Kvotestigen går fram av Tabell 3.

Tabell 3 Kvotefaktor og fartøykvote i kvoteregulert fangst av kongekrabbe i 2024

Førstehåndsverdi (kr) fra annet fiskeri i 2020	Kvotefaktor	Fartøykvote (tonn)
> 25 000	0,1	0,07
25 000 - 49 999	0,25	0,19
50 000 - 199 999	0,50	0,37
200 000 ≤	1,00	0,74

Fangsten skal i utgangspunktet være regulert med garanterte kvoter uten overregulering, ettersom det forventes at samtlige fartøy utnytter kvotene sine. I tillegg er det tillatt å fange og lande inntil 17,5 % skadede hannkrabber og 7,5 % hunnkrabber beregnet av fartøyets fangst av lytefri hannkrabbe per uke.

Per 21. august 2024 har 751 fartøy deltatt i kvoteregulert fangst av kongekrabbe øst for 26°Ø, mot 729 fartøy på samme tid i fjor. Det er registrert totalt landet 624 tonn fra det kvoteregulerte området, herav 456 tonn hannkrabber, 83 tonn skadede hannkrabber og 29 tonn hunnkrabber. Det gjenstår dermed 320 tonn av den disponible kvoten på hannkrabbe (35 %). Videre gjenstår det også 31 tonn hunnkrabber (52 %).

Fiskeridirektoratet har tildelt 10 tonn kongekrabbe til turistfiske og reiselivsbedrifter. Fangstrapportene fra disse er så langt ikke gjennomgått, men det er planlagt refordeling av ubenyttet kvantum. Det legges til grunn at avsetningene til turistbedrifter, fritidsfangst og forskningsformål utnyttes fullt ut.

Det er beregnet fisket 32 tonn på avsetningen til bifangst, og det gjenstår dermed 54 %. Det er registrert 8 tonn på ungdomsfangstordningen. Fisket er nå avsluttet, og avsetningen ble underutnyttet med om lag 2 tonn. Kvoter og utnyttelse er oppsummert i Tabell 4.

Tabell 4 Fangst, kvoter og restkvoter av kongekrabbe i kvoteregulert område i 2024

	Kvote (tonn)	Fangst (tonn)	Restkvote (tonn)	Utnyttelse
Direktefiske hann	669*	456	213	68 %
Direktefiske skadd hann	145	83	62	58 %
Bifangst	70	32	38	46 %
Undervisning	5		5	0 %
Forskningskvote	5	5	0	100 %
Fritidsfangst	1	1	0	100 %
Turist - og reiselivsbedrifter	10	10	0	100 %
Ungdomsfangstordningen	10	8	2	80 %
Totalt hannkrabber	915	595	320	65 %
Hunnkrabber	60	29	31	48 %

Kilde: Data fra Landings- og sluttседdelregisteret per 21. august 2024. Det legges til grunn at hele avsetningen til turist-, fritids- og forskningsfangst utnyttes.

*Fratrukket 51 tonn i henhold til kvotefleksibilitetsordningen.

I tillegg er det landet totalt 407 tonn kongekrabbe utenfor kvoteregulert område per 21. august 2024 av 74 fartøy. Til sammenlikning var det levert 356 tonn kongekrabbe av 39 fartøy utenfor kvoteregulert område på samme tid i fjor.

4. Forslag til regulering av fangst av kongekrabbe i 2025

Diskusjonen nedenfor går gjennom hovedtrekkene i reguleringen og diskuterer momenter der det foreslås endringer. Dette er basert på erfaringer fra tidligere år, innspill som er mottatt og ikke minst det åpne dialogmøtet. Mange av disse momentene tas opp i notatet eller inngår som del av diskusjonen. Noen innspill kan av kapasitetshensyn ikke behandles og noen anses ikke som formålstjenlige å behandle i et høringsnotat.

4.1 Kvoter og avsetninger

Tabell 5 gir en oversikt over utviklingen i ulike kvoter for hannkrabbe. Som tidligere nevnt foreligger ikke kvoterådet for 2024 fra HI før sannsynligvis slutten av oktober, slik at totalkvoten vil ikke bli fastsatt før tidligst i november.

Tabell 5 Kvoter for fangst av kongekrabbe (hann) i kvoteregulert område 2015 – 2023, tonn rundvekt

År	Totalkvote	Forskning	Fritids- og turist	Bifangst	Ungdom og undervisning	Skadd
2015	1 040	-	3			80
2016	2 000	1	5			150
2017	2 000	1	17			200
2018	1 750	1	17			175
2019	1 400	2	11			140
2020	1 530	2	14			153
2021	1 810	2	14	37	30	181
2022	1 844	3	14	100	20	184
2023	2 375	4	14	100	20	238
2024	966	5	11	70	15	145

Avsetninger til forskning, fritid og turistformål

Avsetningen til forskningsformål har tidligere blitt bestemt etter at forskningsaktørene har sendt inn søknader om kvoter. Fiskeridirektøren foreslår at denne praksisen videreføres. Avsetningen til fritidsfangst har utgjort 1 tonn de siste årene. Til tross for rapporteringsplikt til Fiskeridirektoratet, er det mottatt svært få innmeldinger av fritidsfangst av kongekrabbe.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre avsetningen til fritidsfangst. Det foreslås også å videreføre avsetningen på 5 tonn til undervisningskvoter.

Kongekrabben har etter hvert blitt en viktig ressurs for turistnæringen i Øst-Finnmark, og Fiskeridirektoratet legger til grunn at det fortsatt skal kunne gis tillatelse til fangst av

kongekrabbe i turistfisket. For 2024 er avsetningen på 10 tonn fordelt på enkeltbedrifter. Fiskeridirektoratet legger til grunn at disse vil bli utnyttet. Tildelingen til bedriftene gjøres i antall krabber og det er antatt en gjennomsnittsvekt på 2,5 kg.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre en avsetning på 10 tonn til turistfiske- og reiselivsbedrifter.

Avsetning av skadd kongekrabbe

Skadd kongekrabbe var et tema som ble tatt opp på det åpne dialogmøtet. For å unngå at andelen skadd krabbe i bestanden øker, gis det tilleggskvoter til fartøyene som deltar i det kvoteregulerte direktéfisket. I tillegg tas det noe skadd krabbe i de andre fangstformene. Som i fjoråret har det vært uttrykt bekymring knyttet til høy andel av skadede krabber i fangstene og at mye må sorteres ut fra fangstene.

Havforskningsinstituttet gjennomfører prøvetaking på et stort antall lokasjoner og sorterer blant annet fangstene etter skader. I disse data er det ingen klare trender, men andelen skadd har økt betydelig de siste årene. Andelen av totalkvoten som ble avsatt til skadd krabbe ble økt fra 10 til 15 % for 2024.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre at det avsettes 15% av totalkvoten hannkrabber til fangst av skadd krabbe.

Avsetning til bifangst

De senere årene har det vært tillatt med en andel kongekrabbe i fangster og landinger av fisk fra rognkjeksgarn, bunngarn og -line. Dette har resultert i landinger på om lag 100 tonn i 2022 og 64 tonn i 2023. Det ble satt av 70 tonn kvote til dette formålet i 2024. Fiskeridirektøren viser til diskusjonen i kapittel 4.4, der det foreslås en noe lavere tillatt bifangstandel. Den nødvendige avsetningen til bifangst vil avhenge av beslutningen på dette punktet.

Fiskeridirektøren foreslår i utgangspunktet at avsetningen på 70 tonn til bifangst videreføres.

4.2 Kvoter på fartøynivå

Fiskeridirektøren foreslår at kvotene etter avsetninger og justeringer for kvotefleksibilitet fordeles på fartøynivå som garanterte fartøykvoter uten overregulering. Det legges til grunn at adgangen til å overføre inntil 10 % av totalkvoten mellom år videreføres.

Omsetningskrav og andre elementer i kvotefordelingsmodellen

Fra og med 2016 har fartøyene blitt tildelt kvote for kongekrabbe ut fra førstehandsverdien av fisk foregående år. Kravet for det høyeste trinnet i kvotestigen, kvotefaktor 1, har vært 200 000 kr siden 2019. De aller fleste fartøyene som fisker kongekrabbe, kvalifiserer til full kvote. Trinnene i stigen differensierer slik i liten grad mellom fartøyene.

På oppdrag fra NFD har Nofima gjennomført to analyser av kvotefordelingsmodellen med omsetningskrav. Deres analyser ble presentert på dialogmøtene i 2023 og 2024. Funnene fra den første analysen ble referert i høringsnotatet for fjoråret.

Deltagelsen har økt betydelig, noe som reduserer lønnsomheten. Kongekrabbe utgjør for mange fartøy også en stor del av driftsinntektene, og trolig tilpasser en del fartøy driften slik at de i liten grad fisker mer enn kravet for full kvote. I hvilken grad fartøyene opplever problemer med kongekrabben er også usikkert, men trolig er det en viss sammenheng med fangsten av fisk. Med dagens modell stopper differensieringen av kompensasjon i form av kongekrabbekvote relativt tidlig. Prisøkningen på fisk har medført at mengden fisk for å tilfredsstille kravet er betydelig redusert. Flere deltagere har også positive ringvirkninger og bidrar til rekruttering av fiskere.

Nofimas resultater presenteres i rapporten «Kongekrabbe og omsetningskrav – ulike modeller for fordeling i den kvoteregulerte fangsten¹». Her analyseres hvordan fem definerte kvotefordelingsmodeller påvirker fordelingen av fartøykvoter og måloppnåelsen vurderes.

Alle modellene tar utgangspunkt i dagens fordelingsmodell, og endringene kan grovt oppsummeres som følger:

- Modell 1: Økt omsetningskrav for full kvote til 0,5 mill kr
- Modell 2: Som modell 1, men nytt kvotetrinn 0,75
- Modell 3: Manntallsstatus blad A gir maksimalt kvotefaktor 0,5
- Modell 4: Fartøy over 11 meter gir maksimalt kvotefaktor 0,5
- Modell 5: Fartøy i åpen gruppe gir maksimalt kvotefaktor 0,5

Analysen beskriver hvordan de ulike modellene vil slå ut for fordelingen av kvote i 2022, og er en statistisk analyse som ikke inkluderer fartøyeiernes muligheter til å gjøre tilpasninger.

Resultatene fra analysen beskrives kortfattet her. For utdypende beskrivelser henvises det til Nofimas rapport. Når det gjelder fordeling av fartøyene på kvotefaktor viser resultatene at en økning i omsetningskravet til 0,5 millioner kroner for kvotefaktor 1 vil medføre at i underkant av halvparten av fartøyene flyttes til kvotefaktor 0,5 i forhold til dagens modell. Dersom det i tillegg innføres et nytt trinn på 0,75 med omsetningskrav på 0,3 millioner kroner vil om lag halvparten av fartøyene som flyttes ned fra det øverste trinnet oppnå kvotefaktor 0,75 og den andre halvparten 0,5.

Med maksimalt kvotefaktor 0,5 for fiskere på blad A vil medføre at om lag 40 fartøy flyttes ned fra full kvote. Om lag 80 fartøy vil tilsvarende flyttes ned fra full kvote ved begrensning for fartøy over 11 meter. Den største effekten kommer om det skilles mellom åpen og lukket gruppe i torskefiskeriene. Om lag 500 fartøy vil da flyttes ned fra kvotefaktor 1 til 0,5.

¹ Steinsbø, Isaksen og Svorken 2024. Kongekrabbe og omsetningskrav – ulike modeller for fordeling i den kvoteregulerte fangsten. Rapport 28/2024. Nofima.

I tillegg til disse generelle effektene vil det være ulike lokale utslag ettersom fartøysammensetningen varierer i ulike lokalsamfunn. I rapporten beskrives kommunevise effekter. Endringene i fordeling vil også påvirke kvoteenheten. Når fartøy flyttes ned til lavere kvotefaktor vil kvoteenheten øke. Dette vil kompensere noe av effekten for fartøyene som flyttes ned og øke kvoten for fartøy som ikke endres.

Tabell 6 Oppsummering av fordelingen av fartøy på kvotefaktor ved de beskrevne modellene

Modell	0,1	0,25	0,5	0,75	1
Dagens	58	9	119		722
Modell 1	58	9	430		411
Modell 2	67		271	159	411
Modell 3	58	9	161		680
Modell 4	58	9	201		640
Modell 5	58	9	614		227

Nofima analyserer også måloppnåelsen for de ulike modellene. I følge Nofima kan de sentrale målene for kongekrabbeforvaltningen oppsummeres slik:

- Kongekrabben skal forbeholdes de som er mest berørt av bifangstproblematikk i andre fiskerier
- Bidra til lønnsomhet og profesjonalisering i fiskeflåten
- Bidra til å opprettholde landindustrien i Øst-Finnmark
- Kongekrabben skal være supplement, ikke selvstendig driftsgrunnlag

Et omsetningskrav bidrar positivt til oppnåelse av det førstnevnte målet. Samtidig påpekes det at det ikke er en direkte og entydig sammenheng mellom krav og måloppnåelse, eksempelvis opplever ikke alle redskap like store problemer. Omsetningskravet bidrar også positivt til at kongekrabben er et supplement til andre inntekter. Nofima vurderer at modellene 1 og 2, med økt omsetningskrav, vil gi høyere måloppnåelse enn dagens modell. Av disse igjen vurderes modell 2, med et kvotefaktortrinn 0,75 å gi best oppnåelse, ettersom dette gir mindre spenn i kvotetildelingen og utbytte for fartøy som faller mellom dagens krav på 0,2 og 0,5 millioner kroner.

Modellene 3-5 har andre kriterier for tildeling. Nofima vurderer at alle disse virker positivt på målet om det første målet. Modell 3 prioriterer ned deltidsfiskere, der denne sammenhengen synes åpenbar. Fartøy under 11 m fremholdes som minst mobile og dermed mest utsatt for negativ påvirkning, slik at en prioritering av disse i modell 4 virker positivt. Samtidig påpekes det at dette i stor grad også påvirkes av andre forhold, slik at det her vil være betydelig variasjon. Fartøy med deltageradgang i lukket gruppe fisker generelt mest og kan slik også oppleve de samlet sett største problemene. Igjen vil det her være stor variasjon. Av disse modellene vurderer Nofima at kravet om å stå på blad B som mest gunstig.

Når det gjelder målet om lønnsomhet og profesjonalisering vurderer Nofima at lav deltagelse og konsentrasjon om kvotene om færre fartøy vil virke positivt på

måloppnåelsen. Basert på dette vurderes modell 5 å gi best måloppnåelse. Resultatene er sammenfallende for målet om suppleringsfiske. Etter modell 5 rangeres modellene 2 og 1, der antall kvotefaktorer reduseres sterkest. De øvrige modellene påvirker i liten grad antallet kvotefaktorer.

Fiskeridirektoratet vil legge til at deltagelsen på noe sikt vil påvirkes av kravene som stilles, og dette har også betydning for måloppnåelsen. Med dagens modell er det relativt godt oppnåelig å kvalifisere til full kvote, og det som må vurderes å være en lønnsom aktivitet. Økt deltagelse vil redusere lønnsomheten, i henhold til fiskeriøkonomisk teori vil denne reduseres til bare akkurat tilstrekkelig. Økte krav for å oppnå full kvote vil sannsynligvis medføre at færre opplever dette attraktivt, og dermed bidra til at ressursene forbeholdes færre og lønnsomheten for den enkelte øker. Disse forholdene trekker etter vår vurdering i samme retning som Nofimas vurderinger av modellene.

Kravet om å lande kongekrabbe i Øst-Finnmark gir et klart positivt bidrag til målet om å bidra til å opprettholde foredlingsindustri i Øst-Finnmark. I tillegg trekker Nofima frem at kravene i kongekrabbeforvaltningen kan påvirke landingene av andre arter og slik bidra positivt til dette målet. Nofima trekker frem at omsetningskravet bidrar positivt i alle modellene. Økt omsetningskrav gir imidlertid sterkere effekter, slik at modellene 1 og 2 her vurderes best. Modell 2 rangeres også her foran 1 grunnet det reduserte spennet i omsetningskrav. De øvrige modellene er ifølge Nofima vanskelige å rangere når det gjelder dette målet.

Samlet sett vurderer Nofima modell 2 som mest formålstjenlig for målene 1 og 3, mens modell 5 vurderes best for målet om lønnsomhet og profesjonalisering. Det gis ikke noen vurdering for alle målene samlet.

Nofima diskuterer også kort andre mål og virkemidler. Driftstid trekkes frem som et potensielt skille. Justering av omsetningskravet med prisutviklingen på fisk eller en indeksering i forhold til garantert torskekvote trekkes også frem. Nofima beskriver at det kan være en avveining mellom måloppnåelse og ressursbruk, både hos forvaltningen og andre aktører. Modellene må være praktisk gjennomførbare og mulige å kontrollere. Nofima presiserer også at samisk næringsutøvelse ikke er vurdert, ei heller andre forvaltningsmål som kysttorsk og utslipp av klimagasser.

Det er vanskelig å trekke noen klare konklusjoner vedrørende omsetningskravet og kvotefordelingsmodell. Nofimas resultater indikerer at det kan oppnås høyere måloppnåelse spesielt gjennom økt omsetningskrav som i modellene 1 og 2. Innføring av et nytt trinn i kvotestigen på kvotefaktor 0,75 med eget omsetningskrav vurderes best. De øvrige modellene trekkes frem som vanskelige å rangere, men har ulike fordeler og ulemper. Nofima vurderer skille på fiskermanntallsstatus som mest formålstjenlig for målet om at de som er mest negativt påvirket skal tilgodeses. Når det gjelder lønnsomhet og profesjonalisering er det modellen med skille mellom åpen og lukket gruppe i torskefiskeriene som vurderes best, faktisk av alle modellene. Her gir de øvrige liten effekt. For målet om å bidra til foredlingsindustrien er det også vanskelig å vurdere effektene av disse øvrige avgrensningene

Dagens fordelingsmodell gir liten differensiering og medfører et visst administrativt arbeid. Økte omsetningskrav vil gi bedre måloppnåelse både når det gjelder å forbeholde ressursene til de som er negativt berørt og kan bidra til økt aktivitet og ringvirkninger. En avgrensning av kvotene deltidsfiskere kan oppnå vil bidra positivt til førstnevnte, men negativt til sistnevnte. Disse effektene vil generelt være større jo høyere omsetningskravet settes, innenfor rimelighetens grenser. Som Nofima påpeker gjelder dette generelt, men det vil være betydelige variasjoner i fartøymassen for begge målene. Når det gjelder lønnsomhet og profesjonalisering vil nivået på omsetningskravet spille en betydelig rolle. Moderat økte krav vil trolig ha liten betydning for deltagelsen, i alle fall på kort sikt. Høyere krav vil trolig medføre at en del fartøy ikke lenger ser seg tjent med å drive fiske, og noen vil tilpasse aktiviteten til et nivå som gir lavere kvotefaktor kongekrabbe.

En del aktører, eksempelvis aktører som tidligere har kvalifisert seg gjennom sjølaksefiske, vil ha begrensede muligheter til å øke omsetningen, spesielt ettersom muligheten til slikt fiske er stengt i flere områder.inntektene fra kongekrabbefisket kan for disse være vesentlige, og disse bør vurderes særskilt. I tidligere dialogmøte ble det trukket frem at fjordfiskere kan ha begrensede muligheter for å øke omsetningen, da de nærliggende ressursene i all hovedsak er kongekrabbe.

Det er vanskelig å objektivt finne en kvotefordelingsmodell som gir den høyeste måloppnåelsen. Det er til en viss grad motstrid mellom målene og hvilke elementer i de analyserte modellene gir ulik rangering av måloppnåelse. Det er også betydelige variasjoner i måloppnåelse mellom fartøyene som bør hensyntas. Samt andre interesser, eksempelvis samiske, miljø og lokalsamfunn.

På denne bakgrunn vil Fiskeridirektøren foreslå en opptrappingsplan som vist i Tabell 7, og ber om høringsinstansenes innspill på dette. Det potensielle skillet mellom deltids- og fulltidsfiskere antas å kunne ramme aktører som driver kombinasjonsnæringer, og dermed spesielt samiske interesser og fjordfiskere, og vil ikke foreslås, selv om måloppnåelsen generelt ville være høyere. Det foreslås også relativt moderate økninger i omsetningskrav på denne bakgrunn. I forslaget ligger det også inne et nytt trinn på 0,75 i kvotestigen, da dette vurderes formålstjenlig, spesielt i kombinasjon med økte omsetningskrav.

Tidligere forslag om økt omsetningskrav har blitt møtt med innvendinger knyttet til at aktørene har hatt liten tid til å tilpasse seg. Fiskeridirektøren foreslår på denne bakgrunn at opptrappingsplanen får effekt for kvotetildelingen i 2026, og at dagens modell og omsetningskrav benyttes for tildelingen i 2025. Innføring av et kvotetrinn med kvotefaktor 0,75 anses å være lite relevant med dagens omsetningskrav ettersom dette i liten grad vil bidra til noen differensiering.

I erkjennelsen av at dagens modell har utfordringer rundt måloppnåelsen bes det også om innspill på alternative modeller som kan være bedre.

Tabell 7 Foreslått opptrapping av omsetningskravet

Vedtatt omsetningskrav (kr) 2023	Forslag omsetningskrav (kr) opptrappingsplan 2025	Forslag omsetningskrav (kr) opptrappingsplan 2026	Kvotefaktor
< 25 000	< 50 000	< 75 000	0,1
25 000 - 49 999	50 000 – 124 999	75 000 – 199 999	0,25
50 000 - 199 999	125 000 – 224 999	200 000 – 299 999	0,50
	225 000 – 299 999	300 000 – 399 999	0,75
200 000 -	300 000 -	400 000 -	1,00

Omsetning av sjølaksefiske

Omsetning fra sjølaksefiske kan også legges til grunn ved tildeling av kvotefaktor. Denne skal være tilstrekkelig dokumentert. Hittil har det vært stilt krav om næringsoppgave. Dette vil imidlertid ikke dekke organisasjonsformer som aksjeselskaper. Et revisorgodkjent resultatregnskap der omsetningen av sjølaks er dokumentert gjennom bilag vil også anses som tilstrekkelig dokumentasjon av slik inntekt. Sjølaks inkluderer her også pukkellaks.

Større områder har vært stengt for sjølaksefiske de senere årene. Fiskeridirektoratet foreslår at fiskere bosatt i områder der det har vært stengt for fiske alternativt gis anledning til å benytte omsetning av sjølaks i 2021, 2022 eller 2023.

Miljødirektoratet har gjennom høringssvar uttrykt motstand mot adgangen til å legge sjølaksomsetning til grunn, da dette gir insentiver til økt beskatning av sjølaks.

Fiskeridirektoratet er oppmerksomme på dette, men dette gjelder imidlertid et svært lite antall aktører og store områder er i tillegg stengt for dette fisket.

4.3 Implementering av skadd krabbe på fartøynivå

Virkemidlet for at avsetningen til skadd krabbe skal er tilleggskvote . Dette har vært 10% av fangsten av lytefri krabbe, men ble økt til 17,5 % i 2024 ettersom andelen av totalkvoten ble økt og erfaringene fra de to foregående årene tilsa en viss overutnyttelse av tilleggskvotene på fartøynivå. I tillegg bortfalt ilandføringsvederlaget for kongekrabbe. Erfaringene så langt i 2024 tilsier at fartøyene nå holder seg innenfor de spesifiserte tilleggskvotene.

Tilleggskvoter skadd kongekrabbe og hunnkongekrabbe

Fiskeridirektøren foreslår at dagens praksis for tilleggskvotepandelene videreføres.

Dette vil si at andelen fastsettes etter at avsetninger og kvotefleksibilitet er avklart slik at man oppnår den planlagte mengden skadd kongekrabbe og hunnkongekrabbe.

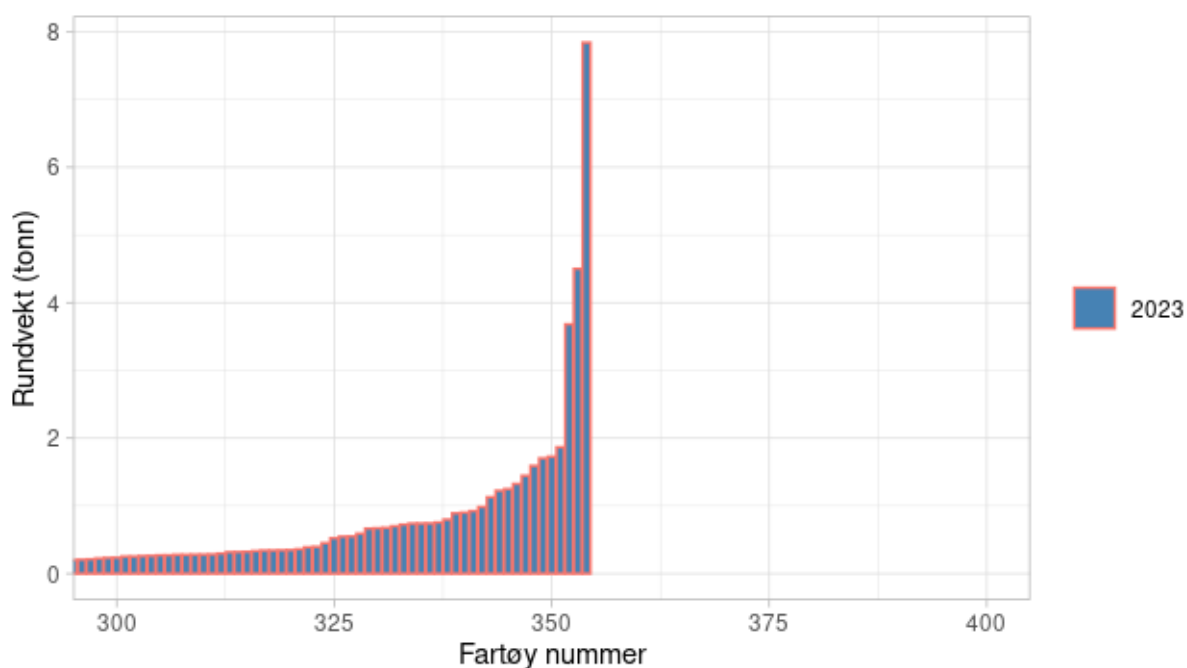
4.4 Bifangst

I tilfeller får fartøy som fisker etter andre arter kongekrabbe som bifangst. I utgangspunktet skulle denne gjenutsettes, men etter hvert ble det i tilfeller gitt

anledning til å lande slik kongekrabbe. Andelen bifangst som tillates har variert. I mars 2013 ble andelen tillatt i bunngarn og bunnlinefiske redusert fra 5 til 1 %. Bifangsten utgjorde da en betydelig del av totalkvoten. I 2021 ble andelen økt til 3 % i enkeltfangster og ved landing. Dette for å gi aktører som er plaget av kongekrabben en kompensasjon for dette. Andelen ble redusert til 2 % for 2024 ettersom det økonomiske bidraget fra kongekrabben hadde økt betydelig som følge av prisøkning. Det ble også satt et tak på 1,5 tonn per fartøy.

Et betydelig antall fartøy har levert kongekrabbe som bifangst, og noen få fartøy har levert betydelige mengder. Som vist i Figur 1 var det i 2023 ett fartøy som leverte om lag 8 tonn kongekrabbe. I tillegg til disse er det et stort antall fartøy som leverte mindre mengder. Totalt var det om lag 350 fartøy som leverte bifangstkongekrabbe, og de aller fleste leverte under 100 kg. Vi gjør oppmerksom på at figuren bare viser fartøyene med størst leveringer.

Figur 1 Landinger av kongekrabbe som bifangst i 2022 per fartøy. Kilde: Landings- og sluttседdelregisteret.

I fjorårets høringsnotat om forvaltningen av kongekrabbe ble mekanismene og effektene av å tillate fartøyene å ha kongekrabber som bifangst relativt grundig gjennomgått. Bifangsten styrker økonomien i bifangstfiskeriene og bidrar til økte landinger av fisk i Finnmark. Samtidig svekkes økonomien i direktefisket ettersom kvotene her reduseres og prisoppløsten er høyere i direktefisket.

Prisene på kongekrabbe har gått opp, og fangstmulighetene for spesielt torsk, men også andre arter er redusert. Det er derfor grunn til å anta at attraktiviteten til bifangstfisket vil øke. Også reduserte satser vil gi et vesentlig bidrag til økonomien i bifangstfisket. Høye satser bidrar også til øke insentivene til å ulovlig tilegne seg kongekrabbe.

Som illustrasjon på den kompenserende verdien av ulike bifangstandeler gjengis regneeksemplene fra fjorårets høringsnotat i tabellene nedenfor. Resultatene viser at landingene av kongekrabbe som bifangst bidrar med en betydelig verdiøkning av fangsten for alle de illustrerte bifangstandelene.

Tabell 8 Forutsetninger beregning av verdi fra ulike bifangstandeler

	Torsk	Hyse	Sei	Annet	Sum
Fangstmengde (tonn)	0,15	0,01	1,50	0,06	1,72
Salgspris (kr/kg rundvekt)	30,0	13,8	12,0	22,0	
Fangstverdi (1000 kr)	4,50	0,14	18,00	1,32	23,95

Tabell 9 Verdi fra ulike bifangstandeler

Tillatt bifangst kongekrabbe	1 %	2 %	3 %
Kongekrabbe (kilo)	17,2	34,4	51,6
Verdi kongekrabbe (1 000 kr)	5,5	11,0	16,5
Total fangstverdi (1 000 kr)	29,4	34,9	40,4

På basis av den økte verdien av både fisk og kongekrabbe vil Fiskeridirektøren foreslå at bifangstordningen videreføres, men at satsene reduseres til 1,5 %. Fiskeridirektoratet vil kunne justere den tillatte bifangstandelen for å sikre at denne avsetningen ikke kraftig overfiskes.

For 2024 ble det fastsatt en maksimal grense på 1,5 tonn kongekrabbe som bifangst for hvert fartøy. Dette avgrenser det totale økonomiske bidraget fartøyene kan oppnå fra kongekrabbe i bifangstfiske. Med en fartøykvote for 2024 på 0,74 tonn og enkeltfartøy med om lag 8 tonn bifangstkongekrabbe kan dette bidra til rimelige fordelings effekter, samtidig som det økonomiske bidraget fra kongekrabben er betydelig. Med en salgspris på 450 kr/kg vil 1,5 tonn kongekrabbe gi en omsetning på 675 000 kr. Det vil også begrense en potensiell overutnyttelse av avsetningen til bifangst.

Fiskeridirektoratet har fått innspill på om at en rimelig avgrensning av et fartøys totale fangst av bifangstkrabber kan være nivået på fartøykvotene med kvotefaktor lik 1. Dette vil bidra til en fordeling av ressursene som kan oppfattes mer rimelig og koblet til nivået på totalkvoten og deltagelsen i det direkte kongekrabbefisket. Samtidig vil en avgrensning kunne redusere den positive effekten på landingene av fisk i Finnmark. Dette som følge av at fartøy kan oppfatte fisket som lite attraktivt uten bidraget fra kongekrabbe etter at fartøyet har nådd grensen for bifangstkrabbe.

Fiskeridirektøren foreslår at bifangstsatsen settes til 1,5 % og at det settes et tak på mengden kongekrabbe tatt som bifangst lik kvoteenheten og ber om tilbakemeldinger på begge disse elementene.

4.5 Ungdomsordninger

Siden 2021 har ungdomsfiskeordningen også omfattet kongekrabbe. Det ble avsatt 15 tonn i 2023 og 10 tonn i 2024. Påmelding og deltagelsen har økt betydelig over tid. Den avsatte kvoten har ikke blitt utnyttet fullt ut, hovedsakelig som følge av at ikke alle de påmeldte faktisk har fisket.

Fiskeridirektoratet foreslår å videreføre praksisen med å overregulere kvotene per deltager noe i 2025.

4.6 Fredningsperiode

Kongekrabben fredes i perioder for å redusere fangsten av krabber som nylig har skiftet skall og dermed er av dårlig kvalitet og spesielt utsatt for skader. For 2024 ble fredningsperioden utvidet til å omfatte mars i tillegg til april. Under dialogmøtet i 2024 kom det ulike forslag om å utvide, også til senere på året. Etersom det er relativt lite direktefiske i denne perioden vil dette ha liten betydning, men bidra til mindre skader.

Fiskeridirektøren foreslår å utvide fredningsperioden til også å omfatte mai i 2025.

4.7 Stengning av områder – forskningstokt og redskapsopprensning

Fiskeridirektoratet har siden 2011 samarbeidet med Havforskningsinstituttet for å tilrettelegge for forskningsaktiviteten rundt bestandsestimering. Dette har vært gjort gjennom å stenge områder for fangstaktivitet i relativt korte perioder. Kvaliteten på bestandsestimatet er avhengig av at krabbene kan observeres. Dersom det står teiner i sjøen vil de for det første være i veien for trålingen og videosleden som benyttes slik at forskerne ikke får dekket dette området. I tillegg vil en del av bestanden da være i teinene, og dermed ikke bli observert, noe som kan medføre at bestanden underestimeres. Dette vil igjen medføre redusert kvoteråd. Tidspunktet for disse vil fastsettes når Havforskningsinstituttet har fått avklart toktgjennomføringen.

Fiskeridirektøren foreslår å videreføre opplegget med kortvarige stengninger av områder for å tilrettelegge for forskningen.

Med hilsen

Trond Ottemo
seksjonssjef

Guro Kristoffersen Lysnes
rådgiver

Brevet er godkjent elektronisk og sendes uten håndskreven underskrift.

Mottakerliste:

Bivdu	c/o Inge Arne Eriksen Rødsvingelveien 35	9516	ALTA
Fjordfiskeremnda			
Havforskningsinstituttet	Postboks 1870 Nordnes	5817	BERGEN
Innovasjon Norge	Postboks 166	6001	ÅLESUND
Klima- og miljødepartementet	Postboks 8013 Dep	0030	OSLO
Kystvakten			
Mattilsynet	Felles Postmottak	2381	BRUMUNDDAL
Miljødirektoratet	Postboks 5672 Torgarden	7485	TRONDHEIM
Nho Reiseliv	Postboks 5465	0305	Oslo
Nofima AS	Majorstuen Postboks 6122	9291	TROMSØ
Nord-Norges Jeger Og Fiskeforening	Stakkevollan Blåbærvegen 9	9024	Tomasjord
Norges Fiskarlag	Postboks 1233 Torgarden	7462	TRONDHEIM
Norges Fritids- og Småfiskerforbund			
Norges Kystfiskarlag	v/ Ove Morten Hagen	7960	SALSBRUKET
Norges naturvernforbund	Grensen 9b	0159	OSLO
Norges Råfisklag	Postboks 6162	9291	TROMSØ
Norges Sjømatråd As	Postboks 6176 Stakkevollan	9291	Tromsø
Norsk Sjøoffisersforbund	Postboks 2000 Vika	0125	Oslo
Norske Sjømatbedrifters Landsforening	Postboks 639	7406	Trondheim
Pelagisk Forening	Slottsgaten 3	5003	BERGEN
Regelrådet	Kartverksveien 21	3511	Hønefoss
Samediggi Sametinget	Åvjovårgaaidnu 50	9730	KARASJOK
Sjømannsforbundet			
Sjømat Norge	Postboks 5471 Majorstuen	0305	OSLO
Statsforvalteren i Troms og Finnmark	Postboks 700	9815	VADSØ
Utenriksdepartementet	Postboks 8114 Dep.	0032	OSLO

Kopi til:

Nærings- og fiskeridepartementet Postboks 8090 Dep 0032 OSLO

